

Mapa drogowa na rzecz Unii Energetycznej dla Europy Non-paper adresujący wyzwania zależności energetycznej UE

Przewiduje się, że do 2035 r. zależność UE od importowanej ropy naftowej wzrośnie do ponad 90% (z ok. 80% obecnie), a zależność od importu gazu ziemnego wzrośnie do ponad 80% (z ok. 60%)¹. Wysoki stopień zależności Europy od zewnętrznych źródeł energii, w powiązaniu z ostatnimi wydarzeniami u jej wschodnich granic, sprawiają, że kwestia odpowiedzi na te wyzwania w ramach polityki energetycznej UE ma dziś znaczenie większe niż kiedykolwiek. W dniach 20-21 marca 2014 r. Rada Europejska dyskutowała kwestię bezpieczeństwa energetycznego UE. We wnioskach wezwała ona do „zintensyfikowania wysiłków, by obniżyć wysokie wskaźniki zależności Europy od energii gazowej, w szczególności w odniesieniu do najbardziej uzależnionych państw członkowskich”. Komisja Europejska została wezwana do przedstawienia do czerwca 2014 r. kompleksowego planu zmniejszenia zależności energetycznej Unii.

To trudne wyzwanie nie tylko dla Komisji Europejskiej, ale i dla wszystkich państw członkowskich. UE stoi przed koniecznością wypracowania kompromisu, jako że poszczególne państwa członkowskie miały w przeszłości odmienne stanowiska wobec trzech celów polegających na zapewnieniu bezpiecznej, konkurencyjnej i zrównoważonej energii w UE. Polityka energetyczna uwarunkowana jest z jednej strony kombinacją różnych sytuacji i preferencji państw członkowskich, z drugiej zaś potencjalnymi istotnymi korzyściami skali, które mogłyby przynieść pożytek europejskiej gospodarce i ludności.²

Postęp w budowie wspólnego rynku energii i wdrażaniu mechanizmów bezpieczeństwa dostaw energii, jaki został dokonany od czasu kryzysów dostaw z 2006 i 2009 r., jest wciąż niewystarczający. UE pozostaje wrażliwa na presję polityczną z uwagi na wysoki stopień zależności od importu ropy naftowej i gazu ziemnego. Fakt ten istotnie ogranicza unijny zakres środków dostępnych wobec Rosji, co ogranicza skuteczność naszych wysiłków w obecnej sytuacji kryzysowej. To samo tyczy się państw Wspólnoty Energetycznej³: bezpieczeństwo energetyczne UE jest ściśle związane z sytuacją naszych sąsiadów. To dlatego 6 marca 2014 r. nadzwyczajna Rada Europejska podkreśliła gotowość UE, by „(...) pomóc Ukrainie zabezpieczyć jej dostawy energii poprzez dalszą dywersyfikację, zwiększoną efektywność energetyczną oraz efektywne połączenia międzysystemowe z Unią Europejską”.

Państwa Europy Środkowej i Wschodniej (EŚW) są szczególnie narażone na ryzyka wynikające z obecnego kryzysu. Pomimo znaczących wydatków na infrastrukturę

---

¹ COM(2014) 15 final.

² Energy: Choices for Europe by Lars-Hendrik Röller, Juan Delgado and Hans W. Friederiszick, Bruegel, 2007

³ W jej skład, poza UE, wchodzi: Ukraina, Mołdawia, Serbia, Czarnogóra, Macedonia, Bośnia i Hercegowina, Albania i Kosowo.

energetyczną w EŚW, szczególnie po kryzysie z 2009 r.⁴, zależność od importu gazu z Rosji w EŚW pozostaje na najwyższym poziomie w UE, wahając się między 60% a 100% w poszczególnych państwach członkowskich. Jednocześnie tranzyt przez Ukrainę stanowi średnio ponad 80% importu gazu do EŚW.⁵ Jest to wyzwanie dla bezpieczeństwa energetycznego w regionie EŚW i w UE jako całości. Ponadto ceny rosyjskiego gazu w kontraktach długoterminowych w EŚW są nadal wyższe o średnio 10-15% od cen dla niemieckich lub innych zachodnioeuropejskich odbiorców, co dowodzi, że poziom konkurencji *gas-to-gas* w EŚW jest niewystarczający.

Podjęcie tych wyzwań wymaga przygotowania ambitnego i kompleksowego planu dot. bezpieczeństwa energetycznego UE. Kluczowe jest, aby Komisja Europejska we współpracy z państwami członkowskimi zaadresowała wszystkie zidentyfikowane wyzwania i wykorzystwała w pełni potencjał każdego z państw członkowskich z osobna i UE jako całości. Plan ten powinien zawierać kluczowe elementy: rozwój i modernizację infrastruktury dla wsparcia dywersyfikacji, egzekwowanie prawa, wzmocnienie unijnych mechanizmów bezpieczeństwa dostaw, zwiększenie siły przetargowej UE i państw członkowskich wobec dostawców zewnętrznych, skupienie uwagi na europejskiej produkcji energii i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego sąsiedztwa UE.

Podstawowym instrumentem zapewniającym bezpieczeństwo dostaw gazu powinien być dobrze funkcjonujący rynek. Optymalny poziom konkurencji i płynności obrotu oraz niski poziom koncentracji przedsiębiorstw powinny zapewnić skuteczne rozwiązania na wypadek kryzysów w dostawach. To, co obecnie uniemożliwia powstanie takiego rynku, to fragmentaryzacja rynków krajowych, nierównomierny rozwój rynkowych mechanizmów obrotu oraz problem podstawowy – brak kluczowej infrastruktury umożliwiającej realną integrację rynku.

Warunkiem wstępnym do przezwyciężenia dysfunkcjonalności europejskiego rynku energii jest skuteczne i konsekwentne egzekwowanie zasad rynku energii i prawa konkurencji wobec wszystkich uczestników rynku, w tym podmiotów z państw trzecich.

- Wobec każdego przedsiębiorstwa nadużywającego pozycji dominującej na rynku wewnętrznym stosowane powinny być najbardziej skuteczne i długoterminowe środki, które rozwiązałyby źródło tych dysfunkcjonalności w sposób strukturalny. W odniesieniu do rynku gazu środki takie mogą obejmować: nakaz sprzedaży gazu w trybie aukcyjnym na regionalnych giełdach energii; nakaz przeniesienia punktów dostaw na zewnętrzną granicę UE lub Wspólnoty Energetycznej; nakaz sprzedaży

---

⁴ W samej Polsce w ciągu ostatnich 6 lat wartość inwestycji w infrastrukturę gazową przekroczyła 2 mld euro (m.in. terminal LNG, rozbudowa krajowej sieci przesyłowej, interkonektory z Niemcami i Czechami, rewers fizyczny na Gazociągu Jamalskim, zwiększenie pojemności podziemnych magazynów gazu).

⁵ Dane MAE dot. handlu gazem w Europie w 2013 r. wskazują, że przepływ gazu przez UA w marcu 2013 r. wynosił ok. 210 mcm/dzień, a udział tranzytu przez UA w imporcie gazu do EŚW był następujący: 100% dla AT, BG, HR, HU, RO, SK, SL; 70% dla EL; 40-50% dla CZ, PL, IT.

udziałów w infrastrukturze gazowej lub innych posiadanych aktywach, tak by zapobiec nadużywaniu pozycji dominującej na rynku.

- Przed przyznaniem przedsiębiorstwom wyłączeń lub odstępstw w ramach III pakietu energetycznego należy dokonać rygorystycznej analizy wniosków – w szczególności pod kątem spełnienia wszystkich warunków wymienionych w dyrektywie 2009/73/EC. Każde wyłączenie w ramach III. pakietu energetycznego powinno być traktowane jako regulacyjny mechanizm wsparcia UE tylko dla tych projektów infrastrukturalnych, które znacząco przyczyniają się do dywersyfikacji dostawców, źródeł i tras dostaw, i które bezsprzecznie pobudzają konkurencję na rynku energii (nie tylko w zaangażowanych państwach członkowskich, ale i w innych państwach).
- Specyficzne zasady rozdziału właścicielskiego w niektórych regionach UE, mimo że miały na celu zwiększenie konkurencji na rynku energii, w rzeczywistości doprowadziły do zmniejszenia bezpieczeństwa i pozwoliły na fragmentaryzację sieci krajowych, czyniąc je podatnymi na nadużycia zasad konkurencji. Należy zatem dokonać przeglądu skuteczności realizacji zasad rozdziału właścicielskiego w UE (w szczególności modelu ITO).

Integracja rynków gazu na jednym lub większej liczbie poziomów regionalnych powinna być wspierana jako kluczowy krok na drodze do utworzenia zintegrowanego rynku energii całej UE. Za przykład w tym względzie służyć może V4. Prace nad integracją regionalnych rynków powinny iść w parze z rozwojem infrastruktury w celu zapewnienia większych bodźców do inwestycji infrastrukturalnych oraz optymalnego wykorzystania infrastruktury po jej wybudowaniu.

Niniejszy non-paper proponuje zestaw środków, które adresują wyzwania zależności energetycznej UE. Ich wdrożenie może doprowadzić do stworzenia prawdziwej „Unii Energetycznej” w Europie. Wszystkie środki i narzędzia powinny być wprowadzone w oparciu o Traktaty z uwzględnieniem obecnego podziału kompetencji między instytucje UE a państwa członkowskie oraz suwerennego prawa państw członkowskich do określania swojego miksu energetycznego. Traktat z Lizbony stworzył już podstawy prawne do prowadzenia na poziomie UE polityki energetycznej przy zachowaniu prawa państw członkowskich w zakresie eksploatacji posiadanych zasobów energetycznych, a także ogólnej struktury ich zaopatrzenia w energię. Zapoczątkowaliśmy już działania na rzecz: utworzenia funkcjonującego wspólnego rynku energii; zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w UE; wspierania efektywności energetycznej; rozwoju nowych i odnawialnych źródeł energii; wspierania wzajemnych połączeń między sieciami energii; oraz wzmocnienia zewnętrznego wymiaru polityki energetycznej UE. Teraz UE musi znacząco przyspieszyć swoje działania oraz w pełni wykorzystać obecne kompetencje traktatowe w celu zbudowania „Unii Energetycznej”:

Pierwszy filar. Infrastruktura.

Usunięcie białych plam i wąskich gardeł na mapie infrastruktury energetycznej w Europie pozostaje palącym wyzwaniem. Zależność od importu gazu i ropy pozostaje niezaadresowanym wyzwaniem stojącym przed UE. UE musi przyspieszyć budowę i finansowanie PCI, aby zaadresować wysoką zależność od importu gazu i ropy oraz rozwinąć sieć połączeń wzajemnych rynku wewnętrznego (w tym połączeń z państwami Wspólnoty Energetycznej) poprzez:

- Priorytetowe traktowanie projektów infrastrukturalnych w regionach najbardziej narażonych na wysokie ryzyko zakłócenia dostaw zewnętrznych (państwa EŚW) w ramach dofinansowania z instrumentu CEF 2014-20. Projektom tym powinien zostać przyznany priorytet w kolejności rozpatrywania, a wysokość przyznanego wsparcia powinna zostać podwyższona do 75% kosztów dla projektów przyczyniających się do dywersyfikacji i integracji rynku gazowego UE.
- Ponowne rozważenie potrzeb sektora ropy naftowej w celu zaadresowania zależności od ropy naftowej i braku zdolności dywersyfikacyjnych sektora rafineryjnego UE. UE musi znaleźć sposób na włączenie sektora ropy naftowej do jej polityk wsparcia finansowego, m.in. poprzez wsparcie dla infrastruktury ropy naftowej i pojemności magazynowych oraz rozwój nowych technologii dla sektora rafineryjnego, tak by zmniejszyć zależność od jednego źródła dostaw.
- Zwiększenie puli na projekty energetyczne w perspektywie budżetowej 2014-20 poprzez przekazywanie środków z góry (*front-loading*), pełne wykorzystanie mechanizmu elastyczności oraz realokację niewykorzystanych środków na kluczowe projekty dywersyfikacyjne oraz magazyny gazu. Podczas aktualizacji listy projektów o statusie PCI (*Projects of Common Interest*) w 2015 należy położyć większy nacisk na rozwój magazynów gazu i ropy w związku z ich bezpośrednim wpływem na zwiększenie bezpieczeństwa dostaw.
- Przygotowanie architektury finansowania i usprawnienia procedur dla projektów o statusie PEI (*Projects of Energy Community Interest*) w ramach Wspólnoty Energetycznej. Skuteczne wdrożenie unijnego *acquis* dla rynku gazu oraz wsparcie finansowe na rozwój infrastruktury zmniejszyłyby ryzyko polityczne dla unijnych inwestorów zaangażowanych w projekty infrastrukturalne Wspólnoty Energetycznej.
- Przyspieszenie realizacji projektów o statusie PCI na wszystkich szczeblach: projektodawcy, państwa członkowskie, KE, regulatorzy i ACER. W trakcie całego procesu monitorowane i oceniane powinno być wdrożenie wymogów rozporządzenia TEN-E. Dodatkowo, w najbliższej przyszłości należy dokonać pilnej rewizji listy projektów o statusie PCI.

Drugi filar. Mechanizmy solidarnościowe.

W sytuacjach kryzysowych UE powinna wykorzystywać swoją skumulowaną siłę oddziaływania. Powinno to obejmować środki zapobiegania i reagowania na wypadek sytuacji nadzwyczajnych dostosowane do potencjalnych scenariuszy zakłócenia dostaw. W sytuacji kryzysowej żadne państwo członkowskie nie powinno być pozostawione same sobie.

- Należy wesprzeć przygotowanie regionalnych planów na rzecz bezpieczeństwa dostaw (np. w regionie V4) na podstawie rozporządzenia SoS;
- Rozporządzenie SoS powinno zostać zrewidowane w celu umożliwienia wypracowania mechanizmów reagowania na zakłócenia dostaw na poziomie UE : *EU risk assessment*, *EU preventive plan*, *EU emergency plan*. System powinien być oparty o: zdolności zarządzania kryzysowego Komisji Europejskiej; optymalizację wykorzystania istniejącej i planowanej infrastruktury, w tym magazynów gazu; pełne wykorzystanie różnorodności i potencjału systemów energetycznych w poszczególnych państwach członkowskich. Wszystkie te elementy łącznie powinny pozwolić na stworzenie systemu, który umożliwiłby elastyczną i szybką reakcję na wszystkie zdarzenia, które mogłyby skutkować zakłóceniem dostaw.
- W trakcie rewizji rozporządzenia SoS należy przeanalizować możliwość wprowadzenia systemu wsparcia obejmującego całą UE dla efektywnego wykorzystania istniejących i planowanych pojemności magazynowych. Rozwiązanie takie nie tylko zwiększyłoby odporność Unii Europejskiej na przypadki niedoboru gazu, mrozów i zakłóceń w dostawach, ale obniżyłoby także koszty magazynowania gazu w skali UE.
- Bez oczekiwania na rewizję rozporządzenia SoS, zachęcamy Komisję Europejską do przygotowania *EU Risk Assessment*, w którym wzięte pod uwagę zostałyby nowe ryzyka geopolityczne mogące prowadzić do zakłócenia tranzytu gazu przez Ukrainę.

Trzeci filar. Zwiększenie siły przetargowej państw członkowskich i UE wobec dostawców zewnętrznych.

Państwa członkowskie powinny wzmocnić swoją pozycję w negocjacjach z państwami trzecimi poprzez działanie pod „parasolem” UE i czerpanie korzyści z rynku wewnętrznego oraz korzyści skali.

- Co do zasady, ostatecznym celem powinno być stworzenie warunków, w których kontrakty na dostawy oparte byłyby wyłącznie na czynnikach handlowych i ekonomicznych, a nie na przesłankach politycznych. Przesłanki polityczne przynoszą niekorzystne skutki dla rozwoju wewnętrznego rynku energii, prowadząc do fragmentaryzacji rynków krajowych, a w konsekwencji do istotnego zmniejszenia siły przetargowej poszczególnych państw członkowskich. Dlatego też rola umów międzyrządowych powinna być stopniowo redukowana wyłącznie do nieodzownych

kwestii i zapewniony powinien być odpowiedni poziom ich przejrzystości. Można to osiągnąć poprzez:

- Rewizję unijnej decyzji ws. umów międzyrządowych (994/2012/EU) w celu wypracowania wspólnego podejścia UE do umów międzyrządowych w dziedzinie energii, w tym przygotowanie unijnego szablonu składającego się z:
  - 1) katalogu niedozwolonych klauzul umownych prowadzących do nieefektywności oraz fragmentaryzacji europejskiego rynku gazu, które nie mogłyby być umieszczane w umowach międzyrządowych ani powiązanych kontraktach komercyjnych, takich jak indeksacja z cenami ropy, zakaz reeksportu, klauzule take-or-pay, punkty dostaw gazu wewnątrz UE-15 zamiast na granicach UE-28/EOG/Wspólnoty Energetycznej itp.;
  - 2) katalogu obligatoryjnych klauzul, które powinny znaleźć się w każdej umowie międzyrządowej, aby zapewnić, że przyszłe działania stron i odpowiednich przedsiębiorstw nie będą bezpośrednio lub pośrednio utrudniać spójnego stosowania prawa europejskiego.
- Rewizja decyzji ws. umów międzyrządowych powinna także zapewnić bezpośrednie wsparcie państw członkowskich ze strony KE w procesie negocjacji umów międzyrządowych w obszarze energii nie zawężone do formalnego opiniowania finalnej wersji umowy. Wymagany powinien być obligatoryjny udział KE w negocjacjach w charakterze obserwatora, a także ocena *ex-ante* i *ex-post* negocjowanych umów, aby zminimalizować możliwość niezgodności umowy międzyrządowej z prawem UE.
- Stworzenie mechanizmu agregacji popytu na zewnętrzne dostawy gazu na poziomie UE lub regionalnym mogłoby być skutecznym narzędziem do optymalizacji pozycji przetargowej głównych odbiorców gazu na rynku UE i mogłoby stać się skutecznym środkiem na fragmentaryzację rynków krajowych oraz nierówności cen gazu między państwami członkowskimi. Rozwiązanie takie mogłoby przybrać formę mechanizmu wspólnych zakupów, stąd zachęcamy Komisję Europejską do zbadania jego potencjalnej struktury oraz wpływu na rozwój funkcjonującego rynku wewnętrznego gazu i na zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. Jako że istnieje kilka modeli mechanizmu wspólnych zakupów, należy rozpocząć dalsze prace nad zbadaniem najlepszych opcji do zastosowania w przypadku poszczególnych regionów UE i dostawców. Mechanizm taki mógłby zostać przybrać dwie następujące formy:
  - Podejście odgórne. Ustanowiona mogłaby zostać dedykowana agencja odpowiedzialna za agregowanie popytu od wszystkich zainteresowanych spółek, inspirowana istniejącą Agencją Dostaw Euratomu. To prowadzić mogłoby do efektywnego dopasowania popytu na nowe dostawy gazu od dostawców zewnętrznych z rynku *upstream* poprzez giełdy/platformy regionalne, umożliwiając tym samym siłom rynkowym odgrywanie większej roli w kształtowaniu cen i prowadząc do zwiększenia korzyści skali. Drugą potencjalną rolą takiej agencji byłoby utrzymywanie strategicznych zapasów

gazu na poziomie UE, które mogłyby służyć jako mechanizm zmniejszający podatność na zakłócenia w dostawach i minimalizujący efekt spekulacji cenowych podczas kryzysu w dostawach gazu.

- Podejście oddolne. Polegałoby na ustanowieniu czysto komercyjnego podmiotu, odpowiedzialnego za zarządzanie agregowaniem podaży i popytu. Podmiot ten mógłby przyjąć formę konsorcjum z dobrowolnym udziałem zainteresowanych spółek i działań mógłby w ramach platformy dopasowywania podaży i popytu, jeśli byłoby odpowiednie zainteresowanie na tego rodzaju zbiorcze dostawy gazu (np. w regionie EŚW). Model ten wymaga ustanowienia platformy, przypuszczalnie w formie giełdy gazowej, której rola polegałaby na dopasowywaniu ofert ze strony popytu i podaży.
- Ponadto, mechanizmy wspólnych zakupów mogłyby zostać wprowadzone poprzez procedury antymonopolowe w obszarze energii, tj. poprzez nałożenie na firmy nadużywające pozycji dominującej obliża sprzedaży gazu na aukcjach organizowanych przez giełdy regionalne lub przez platformy zakupów (np. towarowe giełdy energii).

Czwarty filar. Rozwój rodzimych źródeł energii w UE.

W 2012 r. UE zapłaciła za importowaną ropę i gaz ponad 400 mld euro czy też ok. 3,1% PKB Unii⁶. Rozwój wykorzystania rodzimych źródeł energii powinien być traktowany jako inwestycja w rynek energii UE, która pobudzi gospodarkę. Mogłoby to przekierować przepływy kapitałowe od dostawców zewnętrznych do europejskich producentów energii. Węglowodory pozwalają na zaadresowanie wyzwań zależności energetycznej w sposób efektywny kosztowo. W tym kontekście należy dokonać rehabilitacji węgla w UE jako surowca przyczyniającego się do niezależności energetycznej.

- Żadne źródło energii, które może przyczynić się do bezpieczeństwa energetycznego UE, nie powinno być dyskryminowane. Konwencjonalne paliwa kopalne powinny zostać uznane za kluczowy element bezpieczeństwa energetycznego UE. Węgiel to przykład surowca energetycznego, który można wydobywać lokalnie, a który jednocześnie jest szeroko dostępny na elastycznym rynku globalnym. W dającej się przewidzieć przyszłości węgiel pozostanie istotną częścią miksu energetycznego państw członkowskich (niektóre państwa nawet zwiększyły import węgla w ostatnich latach), podobnie jak i czołowych gospodarek światowych (np. USA i Chin). Inwestycje w przyjazne środowisku i wydajne wykorzystanie konwencjonalnych źródeł energii takich jak węgiel mogą przynieść istotne redukcje emisji gazów cieplarnianych i wnieść pozytywny wkład do polityki klimatycznej UE, nie naruszając bezpieczeństwa energetycznego ani pozycji konkurencyjnej UE wobec jej głównych partnerów handlowych. Dlatego też należy promować najbardziej wydajne technologie dla

---

⁶ COM(2014) 15 final.

konwencjonalnych paliw kopalnych, np. poprzez benchmarking paliwowy. Możliwe byłoby także wydzielenie puli pozwoleń dla elektrowni korzystających z paliw kopalnych wydobywanych lokalnie lub zidentyfikowanych jako kluczowe dla bezpieczeństwa energetycznego (np. tych, które dostarczają 15% zainstalowanej mocy w danym państwie członkowskim). Ponadto, zapisy nowo przyjętych wytycznych ws. pomocy publicznej w ochronie środowiska i energetyce⁷, a także dyrektywy ws. efektywności energetycznej⁸, powinny stanowić dobrą podstawę dla środków polityki energetycznej zapewniających adekwatne zdolności wytwarzania energii z paliw kopalnych w wysokosprawnych jednostkach wytwórczych, w tym w kogeneracji. Jednocześnie technologie czystego węgla powinny być rozwijane przy wsparciu UE (np. z budżetu UE na badania rozwój).

- UE powinna też wspierać państwa członkowskie, które zdecydowały się na eksploatację swoich niekonwencjonalnych zasobów gazu i ropy, poprzez: podkreślenie fundamentalnego znaczenia zasobów niekonwencjonalnych dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw i konkurencyjności; potwierdzenie, że obecne prawodawstwo UE jest adekwatne i wystarczające do bezpiecznej eksploatacji zasobów niekonwencjonalnych, w związku z czym nie potrzeba nowych propozycji legislacyjnych w tym względzie; podkreślenie, że kształtowanie krajowych regulacji dotyczących warunków środowiskowych i inwestycyjnych (m.in. dla wydobycia gazu łupkowego) leży w kompetencji państw członkowskich; wspieranie integracji infrastruktury gazu łupkowego z siecią gazową państw członkowskich; wspieranie rozwoju bezpiecznych środowiskowo rozwiązań technologicznych na rzecz wydobycia węglowodorów z niekonwencjonalnych źródeł, wymiana najlepszych praktyk i podnoszenie świadomości społecznej (np. z funduszu Horyzont 2020).
- Promowanie rozwoju stabilnych OZE (w szczególności tych, które przyczyniają się do stabilności sieci, np. biomasy) i efektywności energetycznej, jako istotnego elementu wsparcia bezpieczeństwa energetycznego.

Piąty filar. Dywersyfikacja dostaw energii do UE - w szczególności w odniesieniu do ropy i gazu.

Im lepsza infrastruktura energetyczna w UE i im bardziej zintegrowany unijny rynek energii, tym łatwiej będzie przyciągnąć alternatywnych dostawców zewnętrznych.

- Rozwój infrastruktury energetycznej i integracja unijnego rynku przyciągnie alternatywnych zewnętrznych dostawców energii. Dlatego też powinniśmy dążyć do wzmocnienia współpracy UE z obecnymi dostawcami alternatywnymi i zachęcać nowych do uruchomienia dostaw ropy i gazu.

---

⁷ http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/eeag_en.pdf

⁸ Dyrektywa 2012/27/EU

- Globalny rynek LNG ma w tym względzie ogromny potencjał, w szczególności od czasu gdy rewolucja łupkowa w Ameryce Północnej otworzyła dostęp do znacznych rezerw gazu łupkowego i ropy łupkowej. Jednocześnie rosnące zainteresowanie północnoamerykańskiego sektora gazowego inwestycjami w infrastrukturę do eksportu gazu, tj. LNG, pozwoli wkrótce na istotne zwiększenie dostaw LNG. Dlatego też powinniśmy wzmocnić współpracę z Kanadą i wezwać do otwarcia eksportu gazu z USA do UE. Przyniosłoby to korzyści zarówno unijnym odbiorcom, jak i eksporterom gazu z USA, którzy uzyskaliby dostęp do integrującego się europejskiego rynku gazu. Eksport ropy z USA do UE także przyczyniłby się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego i ta zagadnienie to powinno zostać włączone do dialogu dwustronnego UE-USA. Powyższe kwestie powinny zostać odzwierciedlone w aktualnie negocjowanym porozumieniu handlowym UE-USA. Perspektywicznym partnerem w tym względzie jest także Australia.
- Powinniśmy kontynuować prace nad Południowym Korytarzem Gazowym, wzmacniając współpracę z nowymi dostawcami z regionu kaspijskiego oraz śródziemnomorskiego, takimi jak Azerbejdżan, Turkmenistan, Irak czy Izrael, gdzie uruchamiane są nowe inwestycje w eksploatację zasobów naturalnych.
- W celu dywersyfikacji dostaw ropy i przyciągnięcia nowych dostawców (np. z Kazachstanu czy Azerbejdżanu) UE powinna zwiększyć skalę wsparcia finansowego na infrastrukturę importu ropy naftowej i wspierać inwestycje dla sektora rafineryjnego pozwalające na przetwórstwo ropy naftowej niezależnie od jej rodzaju.

Szósty filar. Wzmocnienie Wspólnoty Energetycznej.

Droga do bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej prowadzi przez stabilne i bezpieczne sąsiedztwo. Bezpieczni sąsiedzi to bezpieczniejsza UE.

- Wspólnota Energetyczna powinna kontynuować proces rozszerzenia i wzmocnienia jej instytucji oraz mechanizmów egzekwowania zobowiązań. Priorytetem powinny być działania oparte na raporcie Grupy Refleksyjnej Wysokiego Szczebla pod przewodnictwem Jerzego Buzka, mające na celu wzmocnienie Wspólnoty Energetycznej.
- Wsparcie UE dla Wspólnoty Energetycznej powinno zostać ukierunkowane na Ukrainę i Mołdawię w celu umożliwienia im wdrożenia i stosowania wiążącego prawodawstwa w ramach Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energetyczną. UE powinna udzielić wsparcia technicznego w zakresie stworzenia w tych państwach niezależnych regulatorów rynku energii.
- Potrzeba dokonania istotnego postępu w realizacji brakujących projektów, które doprowadzą do połączenia wzajemnego państw Wspólnoty Energetycznej, w szczególności Ukrainy i Mołdawii, z wewnętrznym rynkiem UE. Projekty te obejmują:

- Rewers gazowy na gazociągu Braterstwo;
- Modernizację, rozwój i integrację techniczną sieci elektroenergetycznych i gazowych państw sąsiednich oraz modernizację połączeń wzajemnych między UE a państwami Wspólnoty Energetycznej.
- Wsparcie międzynarodowych instytucji finansowych (MIF) i UE na rzecz modernizacji ukraińskiego systemu tranzytu gazu powinno być powiązane z postępami we wdrażaniu wiążącego prawodawstwa wynikającego z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energetyczną (potrzeba utworzenia grupy zadaniowej ekspertów UE).
- Długoterminowa strategia rozwoju rodzimych źródeł energii i zwiększania efektywności energetycznej powinna być dalej promowana w państwach Wspólnoty Energetycznej.
- Należy rozważyć udzielenie wsparcia technicznego ze strony UE (z bezpośrednim udziałem Komisji Europejskiej) dla państw Wspólnoty Energetycznej (na ich prośbę) w negocjacjach ich umów międzyrządowych z zewnętrznymi dostawcami spoza UE. Kompetencje prawne Sekretariatu Wspólnoty Energetycznej powinny zostać zwiększone w celu umożliwienia szybkiego i skutecznego wdrożenia unijnego *acquis* w dziedzinie energii w państwach Wspólnoty Energetycznej.
- Należy opracować mapę drogową prowadzącą do połączenia forów energetycznych Wspólnoty Energetycznej z sieciami ENTSO oraz z ACER w celu przygotowania państw Wspólnoty Energetycznej do pełnej integracji z europejskim rynkiem energii.
- Należy rozważyć ustanowienie skutecznych mechanizmów wczesnego ostrzegania z Ukrainą, w szczególności w odniesieniu do gazu.